

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

ЯК ПОВОДИТИСЯ ПІД ЧАС РАПТОВОГО АРТОБСТРІЛУ

Якщо ви почули свист снаряда (він схожий більше на шерех), а через 2-3 секунди - вибух, відразу падайте на землю.

Не панікуйте: вже те, що ви чуєте сам звук польоту, означає, що снаряд пролетів досить далеко від вас, а ті секунди перед вибухом лише

підтвердили досить безпечну відстань.

Проте наступний снаряд полетить ближче до вас, тому замість самозаспокоєння швидко і уважно озирніться навкруги: де можна сховатися надійніше?

У разі, якщо обстріл застав вас у маршрутці, тролейбусі або трамваї - слід негайно зупинити транспорт, відбігти від дороги в напрямі "від будівель і споруд" і залягти на землю.

Озирніться і очима пошукайте надійніше укриття неподалік. **Перебігати слід короткими швидкими кидками відразу після наступного вибуху.**

Якщо перші вибухи застали вас в дорозі на власному автомобілі - не розраховуйте, що на авто ви зможете швидко втекти від обстрілу: ви ніколи не знатимете, в який бік перенесеться вогонь, і чи не почнеться далі обстріл, скажімо, з мінометів. Крім того, бензобак вашого авто додає небезпечного ризику обгоріти. Тому знову-таки: *негайно зупиняйте машину і швидше шукайте укриття.*

Не підходять для укриття:

Під'їзди будь-яких будівель, навіть невеликі прибудовані споруди. Від багатопверхових і багатоквартирних будинків взагалі слід відбігти хоч би на 30-50 метрів.

Місця під різною технікою (скажімо, під вантажівкою або під автобусом).

Звичайні ЖЕКівські підвали будинків. Вони абсолютно не пристосовані для укриття під час авіанальотів або ракетно-артилерійського обстрілу (йдеться про слабкі перекриття,

відсутність запасних виходів, вентиляції тощо). **Є великий ризик опинитися під масивними завалами.** Захаращення таких підвалів може призвести до моментальної пожежі або задимленості.

Ніколи не слід ховатися назовні під стінами сучасних будівель! Нинішні бетонні "коробки" не мають найменшого запасу міцності і легко розсипаються (чи "складаються") не лише від прямого попадання, але і навіть від сильної

вибухової хвилі: є великий ризик зсувів і завалів.

Не можна також ховатися під стінами офісів і магазинів : від вибухової хвилі згори падатиме багато скла; це не менш небезпечно, чим металеві осколки снарядів.

Іноді люди інстинктивно ховаються серед будь-яких штабелів, в місцях, закладених контейнерами, заставлених ящиками, будматеріалами тощо (спрацьовує підсвідомий рефлекс: сховатися так, щоб не бачити нічого).

Ця помилка небезпечна тим, що навколо вас можуть бути легкозаймісті предмети і речовини : виникає ризик опинитися серед раптової пожежі.

Іноді люди з переляку стрибали в річку, в ставок, фонтан тощо. Вибух бомби або снаряда у воді навіть на значній відстані дуже небезпечні: сильний гідроудар і , як наслідок , важка контузія.

Можна сховатися в наступних місцях:

У спеціально обладнаній захисній споруді (бомбосховищі), - якщо пощастить. Від звичайного ЖЕКівського підвалу справжнє бомбосховище відрізняється товстим надійним переkritтям над головою, системою вентиляції і наявністю двох (і більше) виходів на поверхню.

У підземному переході.

У метро (ідеально підходить).

У будь-якій канаві, траншеї або ямі.

У широкій трубі водостоку під дорогою (не варто лізти занадто глибоко, максимум на 3-4 м).

Уздовж високого бордюру або фундаменту огорожі;

У дуже глибокому підвалі під капітальними будинками старої забудови (бажано, щоб він мав 2 виходи).

У підземному овочесховищі, силосній ямі тощо.

У оглядовій ямі відкритого (на повітрі) гаража або станції технічного обслуговування.

У каналізаційних люках поряд з вашим будинком, це дуже хороша схованка (але чи вистачить у вас сил швидко відкрити важку залізяку?) **Важливо також, щоб це була саме каналізація або водопостачання - ні в якому разі не газова магістраль!**

У ямах - "воронках", що залишилися від попереднього обстрілу або авіанальотів.

У гіршому разі - коли в полі зору немає укриття, куди можна перебігти одним швидким кидком - **просто лягайте на землю і лежіть, закривши голову руками!**

Переважна більшість снарядів і бомб розриваються у верхньому шарі ґрунту або асфальту, тому осколки у момент вибуху розлітаються на висоті не менше 30-50 см над поверхнею.

Отже, **загальне правило: ваше укриття має бути хоч мінімально поглибленим і, в той же час, повинне знаходитися чимдалі від споруд, які можуть звалитися на вас згори при прямому попаданні, або можуть спалахнути.**

Ідеальний захист дає траншея або канава (подібна до окопу) глибиною 1-2 м, на відкритому місці.

Сховавшись в укритті, лягайте і обхопіть голову руками. Трохи відкрийте рот - це убереже від контузії при близькому розриві снаряда або бомби. Не панікуйте.

Займіть свою психіку чимось. Можна рахувати вибухи: знайте, що максимум після 100-го вибуху обстріл точно закінчиться. Можна спробувати подумки рахувати хвилини.

По-перше, це відволікає. По-друге, так ви зможете орієнтуватися в ситуації: артилерійський обстріл не триває вічно, максимум - двадцять хвилин; авіаналіт - значно менше.

У наш час не буває довгих бомбардувань, великі групи бомбардувальників не застосовуються.

Після закінчення обстрілу (бомбардування), залишаючи місце притулку, не давайте собі розслабитися.

Тепер уся ваша увага має бути сконцентрована собі під ноги! **Не піднімайте із землі ніяких незнайомих вам предметів: авіабомба, ракета або снаряд могли бути касетними!**

Бойові елементи часто розриваються при падінні, але можуть вибухнути пізніше, в руках - від щонайменшого руху або дотику. Уся увага - дітям і підліткам : не дайте їм підняти що-небудь з-під ніг!

У разі, якщо ви отримали поранення, постарайтеся самі собі перев'язати рану хусткою, рушником, шарфом, шматком тканини.